



Alapítás éve: 1935

MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE (MKE)

Association of Hungarian Librarians • Verein Ungarischer Bibliothekare •
Association des Bibliothécaires Hongrois • Общество Венгерских Библиотекарей

1827 Budapest, Budavári Palota „F” épület

Telefon/Fax: (36-1) 311-8634; Honlap: <http://mke.info.hu> • E-mail: mke@oszk.hu

SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

A felvetett jogi probléma a 2011. évi CXCV. törvény 41.§-a (1) bekezdésének értelmezése. Felmerült ugyanis a kétely, hogy a törvény ezen szakasza úgy is értelmezhető, hogy a jogalkotó szeretné kizárni azt, hogy a költségvetési szervek társadalmi szervezetekben tagok legyenek.

A jogalkotó szándékát jobban megismerjük, ha az egész paragrafust megvizsgáljuk, ezért idézem a szöveget az alábbiakban. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint:

41. § (1) Törvény eltérő rendelkezése hiányában a költségvetési szerv, valamint az elkülönített állami pénzalapok és a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai kiadási előirányzatai terhére azok kezelő szerve jogi személyt, jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetet nem hozhat létre, abban tagsági, részesedési viszonyt nem szerezhet, és ahhoz nem csatlakozhat.

(2) Törvény eltérő rendelkezése hiányában az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szerv kiadási előirányzatai terhére támogatás, adomány, és más ellenérték nélküli kötelezettség nem vállalható, valamint kifizetés nem teljesíthető.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak nem vonatkoznak a költségvetési szerv foglalkoztatottjai számára jogszabály alapján nyújtható munkáltatói kölcsönökre, támogatásokra, az ellátottak pénzbeli juttatásaira, valamint a költségvetési szerv által foglalkoztatottak jóléti célú - oktatási, szociális vagy sportcélú - tevékenységet végző szervezetének juttatott támogatásokra.

(4) A költségvetési szerv saját nevében a Gst. 3. § (1) bekezdése szerinti adósságot keletkeztető ügyletet érvényesen nem köthet, továbbá

- a) törvényben meghatározott kivétellel értékpapírt nem bocsáthat ki, nem szerezhet meg,
- b) faktoringot magában foglaló szerződést nem köthet, és
- c) garanciát és kezességet nem vállalhat.

(5) A (4) bekezdés rendelkezéseit alkalmazni kell a fejezeti kezelésű előirányzatok, elkülönített állami pénzalapok és a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai kiadási előirányzatai terhére végzett ügyletekre is.

A szakasz kimondja, hogy a költségvetési szerv, valamint az elkülönített állami pénzalapok és a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai pénzeszközei terhére azok kezelő szerve jogi személyt, jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetet nem hozhat létre, abban tagsági, részesedési viszonyt nem szerezhet, és ahhoz nem csatlakozhat. Az előírás alapján tehát a költségvetési szerv saját nevében, továbbá az alapok pénzeszközei terhére senki más nem végezhet ilyen ügyletet. A szabály természetesen nem zárja ki, hogy a költségvetési szerv más nevében, a tiltásban nem nevesített forrás terhére, felhatalmazás alapján eljárjon ilyen ügyletekben.

Az előbbi előíráshoz részben kapcsolódik az a szabály, hogy az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szerv költségvetéséből támogatás,

adomány, és más ellenérték nélküli kifizetés - törvény eltérő rendelkezése hiányában és a szakaszban felsorolt kivételekkel - biztosítására kötelezettség nem vállalható, ilyen kifizetés nem teljesíthető. A támogatások, felajánlások biztosítására az államháztartás központi alrendszerében a központi és a fejezeti kezelésű előirányzatok szolgálnak.

A költségvetési szervek saját nevükben a szakaszban felsorolt ügyleteket értékpapír kibocsátása, pénzügyi lízing, faktoring stb.) érvényesen nem köthetnek. Mivel a törvény ezen ügyletek vonatkozásában érvényességről szól, a költségvetési szervek által a tiltás ellenére megkötött ügyletek a magánjog szabályai szerint érvénytelennek minősülnek. Ugyanezt a szabályt kell alkalmazni a fejezeti kezelésű előirányzatok, elkülönített állami pénzalapok és a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai pénzeszközei terhére végzett ügyletekre is (akkor is, ha az ügyletet nem költségvetési szerv, hanem pl. államháztartáson kívüli kezelő szerv - pl. nonprofit gazdasági társaság - végezné).

(6) Az államháztartás központi alrendszerében a kiadási előirányzatok terhére nem köthető olyan jogi személlyel, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel érvényesen visszterhes szerződés, illetve létrejött ilyen szerződés alapján nem teljesíthető kifizetés, amely szervezet nem minősül átlátható szervezetnek. A kötelezettséget vállaló ezen feltétel ellenőrzése céljából, a szerződésből eredő követelések elévüléséig az 55. § szerint jogosult a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet átláthatóságával összefüggő, az 55. §-ban meghatározott adatokat kezelni azzal, hogy ahol az 55. § kedvezményezetttről rendelkezik, azon a jogi személyt, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet kell érteni. Jogszabály más feltételeket is megállapíthat a visszterhes szerződések megkötésének vagy azok alapján történő kifizetések feltételeként.

Az idézett paragrafus teljes szövegének vizsgálatából egyértelműen kiderül, hogy a jogalkotó a gazdasági társaságokkal kapcsolatban hozta meg ezt a rendelkezését. Ezekben a társaságokban nem lehet tag a költségvetési szerv illetve ilyen társaságok létrehozását nem teszi lehetővé a kiadási előirányzataik terhére.

Azért, hogy kétely ne legyen az idézett tiltó rendelkezés értelmezésével kapcsolatban, ezért a jogalkotó beemelt egy fordulatot, nevezetesen „törvény eltérő rendelkezésének hiányában” él a költségvetési szervek számára megfogalmazott tiltás. Azonban az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény kimondja, idézem:

3. § (1) Az egyesülési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelynek alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy másokkal szervezeteket, illetve közösségeket hozzon létre vagy azokhoz csatlakozzon.

(2) Az egyesülési jog alapján a természetes személyek, valamint tevékenységük célja és alapítóik szándéka szerint a jogi személyek, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei szervezeteket hozhatnak létre és működtethetnek.

A fentiek alapján azt remélem, hogy az értelmezés világos és egyértelmű, tehát a költségvetési szervek tagjai lehetnek társadalmi szervezeteknek.

Dr. Redl Károly
az MKE alelnöke